

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 45
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. Articollii nepublicați nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori
30 fl. rëndul cu litere garmond — și timbru de 60 fl.
pentru fie-care publicare.

Adunarea dela Șimleu.

Adunarea generală a „Societății pentru fond de teatru român”, ținută Joi și Vineri în Șimleul Silvaniei, a avut un succes care a întrecut ori-ce așteptare. Lume multă și alasă românească și-a dat întâlnire în acest clasic orașel, primitiv fiind cu adevărată dragoste românească din partea fraților selăgeni. Ședințele au decurs în mod demn și cu serioșitatea reclamată de scopul urmărit; festivitățile aranjate din acest prilej au fost uimitoare, ear' concludul luat cu privire la schimbarea scopului societății e mulțumitoriu și corespundătoriu împrejurărilor. Peste tot a domnit un spirit și o animație românească în Șimleu, despre ce dovadă mai eclatantă ne dau gazetele magiare, cari nu pot să-și ascundă necazul, ura și invidia, raportând (firește, fals) despre sărbările noastre naționale din Șimleu.

Vom da un raport amănunțit despre decurgerea adunării; ear' de astădată ne facem plăcerea a reproduce la locul acesta frumosul discurs de deschidere, rostit din partea președintelui Iosif Vulcan. E următorul:

Domnilor și Dómnelor!

Societatea pentru fond de teatru român, în numele căreia am onóre a vă saluta, punând bazele la înființarea teatrului național, crează o școlă practică de cea mai mare însemnătate pentru cultivarea unui popor.

Școlă acésta propagă cultura morală, singura cultură care pôte să asigureze trăinicia popórelor; căci morala e temeliea tuturor instituțiilor cari au putere de viață; tot ce e immoral, n'are decât o durată efemeră, trăește și strălucesce un timp óre-care, apoi se stinge și pier. Morala clădesce, immorală distruge.

Roma antică și dimpreună cu ea toate popórele vechi ne arată că numai până atunci au înflorit, până când la strălucirea lor au residat bunele moravuri; din momentul însă în care ele au alunecat pe panta immoralității, când desfréul s'a urcat la tron și a călcat în picioare tot ce-i cinstit: numai decât s'a prăbușit în vânt și putere și glorie și renume și tot ce au avut mare și admirat.

Nu numărul mare, nu bogăția strălucită și nu puterea brută sunt garanța viitorului unui neam, ci baza morală. Fie o națiune cât de mică, cât de nedreptățită și de asuprită, — dacă are consciința moralei, nu va peri, ba se va ridica și va înflori.

Baza morală e izvorul din care, prin vecinica rënduélă a firii, isbucnesc calitățile cari feresc popórele de toate primejdiile, cari le arată calea propășirii, le luminează mințile, le întăresc brațele și le pregătesc viitorul.

Morala este mama a tot ce e bun și frumos. Ea nasce toate ideile mari, ea inspiră toate faptele strălucite și ea ofere tária a le escuta.

Morala produce ómenii cinstiți, stélpilii societății și ai poporului: caracterele de model.

Caracterele sunt manifestarea cea mai pregnantă a moralei. Să ne oprim dar' la cuvântul acesta și să studiam însemnătatea lui. Ne inspiră și locul

unde ne aflăm, căci acest corn de țară a dat neamului românesc pe bărbatul al cărui caracter de aur va străluci totdeauna ca un exemplu classic și căruia generațiile viitoare i-se vor închina deapuri cu evlavie.

Caracterul este expresiunea calităților morale ale omului; emblema care ne indică din capul locului valoarea morală a lui și ne spune numai decât la ce avem să ne așteptăm.

Caracterul dă direcțiune individului d'a porni pe o cale sau pe alta, d'a seversî o faptă bună sau rea, d'a fi un om cinstit sau a deveni un ticălos.

Caracterul conducătorilor fixază sórtea popórelor, acela se imprimă în toate actele naționale, acela este binecuvântarea sau blăstemul lui Dumnezeu.

Caracterele mari ridică națiunile, ele sunt columnele cari le susțin, ele sunt stelele cari varsă asupra lor lumină, ca lumea să le vadă și să le admire; caracterele slabe le compromit, le pregătesc căderea și le prăbușesc în prăpastia peririi.

Ferice de națiunile, în capul cărora destinul a urcat ómeni cu caracter neclintit, ncinficiați de vanități personale, cu sufletul fără prihană, neamețiți de glorie efemere, fără revnă materialistă și fără alt scop, decât a-și servi neamul la întruparea unui ideal măreț.

Și vai de popórele, în fruntea cărora se vără niște ómeni mici la suflet, egoiști, stăpâniți de slăbiciuni, prepueiici, pizmăreți, cari vreau numai să domnescă, să fie tāmâiați — și îndată ce nu li-se mai satisfac poftelile de despotism, devin nemulțumiți, se certă, părăsesc postul de onóre și vënd cauza sfântă... Ei sunt ca tálharii cari intră pe furiș în biserica lui Dumnezeu, îmbracă sacrele odăjdii și propăvăduiască evangelia lui Christos și după ce au sedus alipirea credincioșilor, jefuesc altariul.

Cel ce abuzază de încrederea poporului, este mai culpabil decât acela ce omórá pe tată-sau, căci acesta stânge viața unui singur om, câtă vreme el ucide viitoriul unui neam întreg.

Istória ne învață că nici odată nu masele au pricinuit căderea ideilor mari, ci totdeauna invidia, neînțelegerea și nimicnicia conducătorilor cari se certau pe trofee.

Degiaba sunt talentele mari, cari orbesc lumea cu strălucirea minții lor, căci vine un moment de ispită seducătoare și dacă tária caracterului nu le scutesce, alunecă pe povârnișul căderii morale. De aceea a zis un scriitoriu: „Mai bine caractere fără cultură, decât cultură fără caracter”. (Rembrandt als Erzieher.)

Degiaba sunt toate ideile salvătoare, toate pornirile entusiaste și toate actele mărețe, — dacă cei ce le scot la ivélă și le dirigéză nu au fermitatea caracterului, căci astfel le lipsesce puterea nutritoare și susținătoare.

Degiaba sunt virtuțile înălțătore, menite a ne deștepta cea mai adâncă stimă, dacă cei ce le profeséză nu-s decât niște comedianți cari jócă un rol studiat, pentru ca să-și câștige aplauzele mulțimii.

Degiaba sunt vorbele înflorite, declamațiunile bombastice, — dacă faptele nu vin a le întări.

Degiaba e ori-ce sfortare, care nu-i dirigiată de ómeni cu caracter, căci astfel nu are temelie vitală.

Caracterul avënd un rol hotaritor atât în viața familiară, cât și în evoluțiunea obștească a popórelor, formarea lui ni-se impune drept problemă de frunte. Formarea caracterului, prin exemple scóse la ivélă, este o misiune principală a scenei. Iată unul din cuvintele pentru cari dorim să înființăm teatru.

Pretutinden, în familie și în societate, în fruntea tuturor stăruițelor, la toate posturile de onóre, ómeni cu caracter. Asta trebuie să fie deviza societăților, asta e salvarea popórelor.

Să fie ómeni cu caracter părinții, căci cum sunt ei, astfel au să fie și copiii lor. A fi tată ori mamă este o mare fericire; dar' ei să nu uite nici odată că fericirea acésta nu li-e hărăzită înzădar, că au o datorie de împlinit: aceea de a da pruncilor exemple bune, ca astfel aceia de mici să se deprindă cu bunele moravuri și să pótă deveni ómeni cum se cade.

Să fie ómeni cu caracter învățătorii, cari au pe mâna lor crescerea tinerimii. Ori și cât de grea este munca lor, ori și cât de cruntă e sudórea feței, cu care-și agonisesc cel codru de pâne: aște-și îmbărbătare și recunoscința în consciința care le spune că au o misiune sfântă. Să nu vie dar' la școlă cu nepăsare, fără nici o rívnă de lucru, par' că ar împlini o zi de robotă, căci neavënd ei îndemnul, cum vor puté îndemna copiii, să învețe? Să urce cate-dra cu surisul fericirii că au privilegiul să răspândescă cultura, morala; că pot cresce generațiunea viitoare. Și dacă nu simt în pept focul sacru care să le spună că au vocațiune pentru cariera lor: fie cel puțin ómeni cu caracter și părăsescă locul unde nu pot produce nici un bine, ci numai stricăciune.

Fie ómeni cu caracter servitorii altariului, preoții, cari predică morala creștină. Viața lor întregă să lucedă drept oglindă nepătată, care să ne reflecteze numai purtare cuviincioasă. Ei sunt lumina și pasnicii moralei poporului. Pe cât de frumósă e misiunea lor, au și o răspundere atât de grea. Ne închinăm cu evlavie celor ce o împlinesc cu vrednicie. Dar' nu este mai scărboș decât preotul imoral, care în loc de a traduce în faptă învățăturile evangheliei, le tăvălesce în noroiu; care după nopți de orgie, cu ochii căduți în orbite, vine smerit în fața altariului, așteptându-ne să-i mărturisim păcatele, ca să ni-le ierte.

Fie ómeni cu caracter toți cei ce țin condeiul. Numai mâni curate să-l atingă, ca nu cumva să-l păteze. Să cultive bunele maniere, căci condeiul nu este ciomag. Să stee vecinic în serviciul cauzei drepte și nici odată să nu cadă la rolul nemernic de condei simbriaș, care apără și laudă pe cel ce plătesce. Ei, cari țin să conducă opiniunea publică pe calea onórei și cari judecă pe alții, să fie înșiși nepătați, ca nu cumva publicul să asiste la spectacolul greșos, cum niște aventurieri certați cu morala țin lecții de onestitate și judecă pe ómenii cinstiți.

Și fie ómeni cu caracter toți câți conduc stăruițele de înaintare a popórelor. Sufletul lor să remănă curat,

ca aerul munților unde nu străbat mi- asmele corupțiunii, de unde numai fule- gerele ideilor regenerătoare își iau sbó- rul. La înălțimea cugetărei lor să des- prețuiască ademenitórele străluciri tre- cătoare ale obștei și să țină mai mult la stima ce-i impresórá și la sfințenia datoriei ce au de împlinit. Căci nu este dragoste mai ferbinte, stimă mai înaltă, glorie mai mare și fericire mai sublimă: decât ceea ce-ți împletește recunoscința neamului tău. — Și nu este pedépsă mai grozavă decât a tră- datorului, care își téscesc urgisit zilele din urmă ale vieții și móre blăstemat de toți ai sei, ear' blăstemul acesta se perpetuază din generațiune în genera- čiune, cum tunetul sguduitor se tans- mite din munți în munți umplënd de gróză ómenii.

Omul, creațiunea cea mai sublimă a lui Dumnezeu, are menire înaltă pe pământ, aceea d'a reprezenta aici idea divinității. Cugetele, vorbele, pornirile și faptele lui, toate au să fie îndreptate întru îndeplinirea acestei misiuni. El trebuie să fie bun, drept, curat, cinstit, de omenie, adevă cu caracter, căci om de omenie este numai un om cu ca- racter.

Un om cu caracter știe că nu s'a născut degiaba în lume, că are datorii față de familie, societate, națiune și pa- trie. El știe că numai împlinirea dato- riilor sale îi atrage stima obștei și-i aduce liniștea consciinței sale. De aceea va ținé neclintit la credința sa și nici favoruri materiale nu-l vor seduce, nici amenințări nu-l vor înfrica. Ci va merge drept înainte, cu fruntea ridicată, cu curagiu nefrânt, îndurând mii de mi- serii și luptând cu câți dușmani în lume.

Un om cu caracter are o linie de conduită bine fixată, pronunțată și ho- tărâtă. El nici odată nu va sta pe gân- duri ce cale are să apuce, căci senti- mentul onestității îi va spune totdeauna numai decât că nu pôte să plece decât pe calea onórei. Consciul de demnitatea sa, el nu se va încovoia în rëndurile celor cu deviza „Lasă-mă, lasu-te” — ci va eși 'n arena luptei, să-și dee ultima resufare pentru convingerea sa.

Un om cu caracter, dacă se face apel la concursul lui, în o cauză ob- ștască, nu va hesita un singur moment, nu va zice nici odată „pôte”, nu va răspunde, precum au obiceiul mulți: „faceți numai, că eu mă învoesc la toate”, căci la adăpostul acestor șovăeli și scuze se pitulesce minciunea și lașitatea, — ci va sări hotărât să dee mâna cu cei ce lucreză.

Un om cu caracter vëndând pri- mejdia ce vrea să distrugă interesele mari, nu se va retrage și nu va zice că nu se mestecă, pentru-că eventual s'ar strica cu cineva sau ar avé pa- gube materiale, — ci va desconsidera toate motivele personale și va pune în serviciul cauzei totă stăruița sa.

Un om cu caracter nu va face nimica îndemnat de interese individuale, ci condus numai de sentimentul dato- riei. Sentimentul acesta este atributul fără care e peste puțină să se simtă om deplin, întocmai cum nu pôte să trăiescă fără să respire aer.

Un om cu caracter știe că onórea e comóra cea mai scumpă a unui bār- bat, că vorba dată e sfântă, că stea- gul la care a jurat e viața lui; de aceea

el nu va lipsi nici odată de acolo unde îl reclamă datoriile lui de om corect.

Un om cu caracter nu poartă ărică de judecată nimănui, căci are conștiința liniștită că viața lui este o carte deschisă, în care nu se găsește nimica de condamnat.

Familia, societatea, națiunea în fruntea cărora stau astfel de bărbați, sunt fericite, viitoriul lor este sigur, un viitoriu frumos și mare.

Dacă Dumnezeu m'ar întreba, ce-i cer eu națiunii mele: talente mari, bogății strălucite, puteri colosale, i-aș răspunde:

— Dă-ne Dómnă cât de mulți ómeni cu caracter!

*

Cu acésta dorință, deschid adunarea generală.

Chestiuni școlare.

„Care este metoda cel mai bun pentru a desvolta în școlari simțul religios moral?”

de

D. A. Mosora, înv. în Săliște.

(Urmare.)

Purcedând dela aceste principii, în cele următoare mă voiu născu a răspunde după modestele-mi puteri la întrebarea „Care este cel mai bun metod pentru a desvolta în școlari simțul religios-moral?”

În veacul acesta poreclit al luminilor, în rând cu celelalte științe au luat și științele pedagogice un avânt foarte îmbucurător, și progresul cel'au făcut ele în toate ramificațiunile, e uimitoriu.

Principiile pedagogiei moderne, multămită stăruinței desvoltate de o pleiadă însemnată de bărbați de ai noștri, cari muncesc cu drag în agrul nostru cultural, nu au mai rămas ca 'nainte cu 50 de ani necunoscute pentru noi învățătorii, ci cu bucurie trebuie să constatăm, că ele sunt mult puțin cunoscute și aplicate și la noi.

Primul și cel mai însemnat principiu al pedagogiei moderne este fără îndoială principiul, ca: instrucțiunea să fie rațională sau metodică. Fărte adevărat, pentru că numai instrucțiunea metodică sau rațională luminează mintea, încălzește inima, întărește voia și înalță fruntea școlariului; pe când cea lipsită de metod îngreunează memoria, timpesce și umilește.

Născuț principală a fiecărui învățătoriu trebuie să fie deci *căștigarea unui bun metod.*

Învățătorul fără metod, nesciind de unde să apuce lucrul, se sbate ca peștele pe uscat, fără să pótă face ceva sporiu; în urmă des-perează sau devine cu totul nepăsător de chemarea sa, școlarii săi orbecând se disgustă și ei, își perd credința în propriile lor puteri și caută ori-ce mijloc de a părăsi școla, unde pe ei nu-i așteptă de cât trudă și necaz.

Din contră, învățătorul măestru în ale metodului procede cu instrucțiunea sigur, căci cunósce bine calea progresului, nu face multă

vorbă, având totul ales și așezat la locul său, și chiar puțină învățătură să aibă, el din puținul cel' are știe să predea aproape totul. Elevii săi învață cu drag, fiind-că pricep pe învățătorii lor, ei nu fug dela școlă, fiind-că îi vđd folósele, și se póte spera că pășind în viață vor ocupa cu demnitate și inteligență pozițiile în cari vor intra.

Stabilit odată adevărul, că nici vorbă nu póte fi de înstruire cu bun succes fără de metod, trebuie totodată să constatăm însă că la progresarea cu deplin succes a instrucțiunii, pe lângă metod, factori principali sunt și personalitatea și știința în fond a învățătorului.

Da, personalitatea, știința în fond și metoda învățătorului sunt, se póte zice, trinitatea, care strînsă în cea mai intimă unitate póte să garanteze cu deplin succes progresul în învățămēt!

Înzestrați fiind cu acésta trinitate vom puté cu bune succese desvolta în elevi și simțul religios-moral.

Simțul religios-moral, precum am mai zis, se sadesce deja în inima copiilor din casa părintescă; menirea școlei este numai de a desvolta și a întări acest simț.

Pentru a o face acésta este dar' neapărat de lipsă, ca copiii încă înainte de a intra în școlă să fie crescuți în sentimente religiose morale.

Pentru acésta încă e de lipsă ca în însași massa matură a poporului nostru să se lucreze întru desvoltarea în grad mai mare a simțului religios-moral. La acest scop, se înțelege de sine, pe lângă învățătorii trebuie să conlucre toți cărturarii poporului nostru.

Fărte însemnate mijloce spre acest scop ar fi înființarea de biblioteci populare precum și ținerea de prelegeri populare, cari să nutrească în popor simțul religios-moral.

Problema școlei populare e: cultura religioasă-morală. Scopul principal al educațiunii este dar', a desvolta simțul religios, moral, efluxul sentimentelor, intelectului și voinței. Acésta se face prin disciplinele sale, în special însă prin obiectele de învățămēt: religia, istoria și științele naturale.

Deórece studiul religiunii promovéză îndeosebi cultura simțului religios-moral, acesta are să ocupe locul prim în planul de învățămēt. Órele de religie să fie cele prime a. m.

Materialul de învățămēt din religie să se alegă cel mai potrivit și cât se póte de puțin, deórece nu cantitatea cunoscințelor minței, ci cultivarea inimei trebuie să o avem totdeauna în vedere.

Metodul cel mai bun pentru desvoltarea simțului religios-moral este: *metodul intuitiv direct și indirect.*

Intuițiunea directă a acțiunilor religiose-morale începută în casa părintescă, continuă a influința asupra copilului în societate prin exemplele pe cari le vede și cari îl impresionează, apoi în școlă: prin rugăciune și cântare, prin ordine și curățenie și mai presus de toate prin purtarea esemplară a învățătorului, cari toate îndemnă pe elev spre imitare.

(Va urma.)

Revistă esternă

„Va izbucni revoltă mare“! O telegramă din Hongkong raportéză că boxerii au așiat placate prin cari provócă la protestări contra introducerii impositului de case, necesitat prin despăgubirea pe care China trebuie să o solviască puterilor străine, și amenință că dacă guvernul va ceda preten-siunilor ridicate de puteri și va încassa de la locuitori impositul, — va izbucni o mare revoltă.

*

Despre situația din Balcani ziarul „Times“ din Londra publică un articol de cuprinsul următoriu: Sērbia și Bulgaria stau deja de tot sub influință rusescă, ear' ambițiosul principe al Muntenegrului e gata să provóce rēboiu în ori-ce clipă. Slavii de sub sceptrul turcesc se pregătesc de acțiune și ei. Drept că Rusia nu vede încă sosit momentul pentru a-și provoca prilej de întrevinire în Balcani, dar' nu este eschisă posibilitatea, ca vr'un eveniment neprevăduț să accelereze sosirea momentului.

*

Acțiunea Italiei în Albania. Guvernul italian lucréză mereu pentru a cuceri teren în Albania; zilele trecute a înființat postă italiană cu mai multe oficii în orașele de căpetenie ale Albaniei, ear' acum se raportéză din Roma, că ministrul de instrucțiune publică a trimis în Albania câțiva am-ploiați ai sei, ca să organizeze trei școle italiene nouă, ear' ministrul de externe și-a trimis doi emisari, cari să studieze referințele din Albania și Macedonia și să pregătescă teren pentru influința italiană.

Acțiunea guvernului e sprijinită cu mult zel din partea presei italiene.

*

Rēboiul Burilor. „Agența Reuter“ raportéză din Lorenzo-Marquez, că o comandă de Buri cu două tunuri a pășit pe teritoriu portugez și ține tabără la Guane. Autoritățile portugeze au trimis óste, cu artilerie, să 'i constringă a se preda prizonieri.

Referitoriu la svonurile despre inițierea pertractărilor de pace ziarul „Standard“ din Londra susține a ști, că regina Olandei în timpul din urmă s'a oferit să propună mijlocitori de pace dacă Krüger ar fi acceptat condiția, ca pe lângă autonomie Burii să recunósca supremația engleză. Krüger însă numai sub condiția independenței neștirbite voese să facă pace. Se pare că bētrānul president încă tot mai speră, că se vor ivi complicațiuni internaționale, cari vor ușura apoi mult poziția Burilor.

O telegramă din Bruxella spune că la legațiunea bură se vorbește, că la întâlnirea de la Danzig a țarului cu împēratul Vilhelm se va întempla ceva hotărâtoriu în interesul Burilor. Tot la acésta legațiune au sosit din Africa rapórtē favorabile. În Capland rēscóla e generală.

Profesorul Koch despre tuberculosă.

(Urmare și fine.)

Principalul vehicul al bacililor tuberculoși sunt expectorațiile bolnavilor, și prin urmare, toate măsurile luate în contra întinderii tuberculoși trebuie să aibă în primul rând în vedere oprirea împrăștierei expectorațiilor. Prima idee ar fi să se izoleze complet toate persoanele atinse de tuberculosă pulmonară. Dar' acésta măsură este nu numai absolut imposibilă, ci și nefolositoare. Căci un tuberculos, care expectorează bacili, nu este numai de cât un mijloc de propagare, când el ia mēsură, ca expectorațiile lui să fie strînse de o parte și desinfectate, așa ca să nu mai fie vătămătoare.

Un element puternic al propagării răului este micimea și insalubritatea locuințelor, în cari stau grămădite familiile sērace, mai cu sēmă în orașele mari. Ori-cât de preveđtor ar fi bolnavul, prin faptul că tușese și respiră într'o odaie în care dórme o întregă familie, el e un pericol permanent pentru acésta: *tótă familia se infectează*, și cei cari nu-și dau sēma cât de infectioasă este tuberculosă, o explică apoi prin *transmisiune ereditară*.

Dar' în multe casuri infecția se întinde de la o familie la vecinii cu cari locuiesc prea aproape. Briggs a arătat, că unele case din cartierele mai populate ale New-Yorkului sunt adevărate focare de tuberculosă. Dacă se observă lucrul cu băgare de sēmă, se vede imediat că nu sēracia este cauza creșterii bólei ci *reaua stare și desimea locuințelor sēracilor din orașele mari*. Prin urmare, pentru combaterea tuberculoși trebuie să se iee în primul rând mēsură de îndreptare a condițiilor de locuință a sēracilor.

După acea profesorul Koch arată că e necesară construirea de spitale speciale sau cel puțin de pavilóne speciale pe lângă spitalele existente, pentru tuberculoși. Pe lângă acésta ar trebui să se oblige, sub amenințare de pedepsă, tótă lumea, ca să denunțe autorităților toate essurile de tuberculosă, și în același timp să se publice măsurile preventive ce populația póte și trebuie să iee pentru a se apăra în contra tuberculoși. Apoi distinsul învțător a venit la mult discutata chestie a sanatoriilor. E lucru afară de ori-ce îndoială, că tuberculosă în prima ei stare este vindecabilă. Trebuie acum vėduț, dacă numărul celor vindecați în sanatorii e destul de mare, pentru a însemna o descreștere destul de importantă a bólei. După rapórtēle „comitetului central german pentru înființare de sanatorii de tuberculoși“ din Berlin, vor conținé aceste sanatorii până la sfēșitul anului curent 5500 de paturi, și ținēdu-se în sēmă, că durata medie a tratamentului e socotită la trei luni, se vor puté trata în sanatoriile aceste cam 70.000 de bolnavi. Din statisticele făcute se cunósce că 20 la sută dintrē bolnavi perd bacili prin expectorație, așa că într'un an ar puté fi vindecați cam 4000 de bolnavi. Din statisticele sanitare ale imperiului german

FOIȘORA

Insușiri bune și rele
la poporul nostru.

de Ioachim Muntean.

(Urmare.)

Femeile la rēndul lor nu rămān nici ele mai pe jos de cât bărbații cu podóbele; că dór' nu le mai zice azi nime „vas slab“ ca odinioară apostolul Pavel, ci „secul cel frumos“.

Și încăi după altele dacă ar dovedi pricepere și gust în aranjarea îmbrăcăminte; dar' vėđi pe unele locuri neveste și fete înțonate și împeștriate în fel și chip, de să le scoți în priverile la țirg de țară, nu altmîntrinea, avēnd pe ele mai tot articli de boldă, marfă de șatră, care ține „de Joi până mai apoi“.

Alte neamuri țin la portul lor, frumos-urit, cum e, cu credință. Noi însă din portul nostru cel-ce odinioară era atât de variu și frumos, că storcea admirațiunea străinilor și se deosebea după ținuturi, — am făcut acum o adevărată caricatură, „nici șórece, nici liliac“, corcindu-l și schimosindu-l neîntrerupt cu

cărpituri și adaosuri străine, așa, că azi numai țiganii mai împrumută câte ceva dela noi și cu ei rivalisām în gust.

Dar' — ceea-ce e și mai rău, — la noi nu se ține socotélă nici bătar de poziția socială, ori de starea materială a omului; ci vedem adese-ori cum se iau la întrecere cu mândriile: pārgăreșa cu judecésa și crisnicésa cu preutésa.

Ba e aproape regulă, că cei mai sēraci pórta lucș mai mare de cât cei mai cu stare, de unde și provine cu drept zicală „fală gólă, straiță ușoră“, întocmai cum se zice și despre negustorii scāpătați, că „țin prāvālie cu chirie și marfă pe datorie“.

Apoi dacă traiul e scump — ceea-ce noi nu putem împede — și recerintele vrēnd-nevrēnd se înmulțesc, ar fi de datorința noastră, ca să ne cugetām cel puțin la isvórē noue de venit.

Turnerii făceau mai de mult căștiguri mari cu cărāșitul, ca și D-vóstră Săcelenii. Ear' de când locul carēlor l'au luat vagónele, ei — deși cu hotar destul de estins — s'au apucat de meserii, așa că în Turnișor tot a 3-a sau a 4-a casă dai de un meșteșugar, dintrē cari unii își pórta meseria numai pe iarnă, când nu pot lucra la cāmp, ca să nu

steie 6—7 luni cu pipa în gură fără nici un lucru.

Ori ceea-ce vedem pe alții că fac și le merge bine, de ce n'am încerca și noi, ca să nu mai aruncām banii în punga străinilor pe tóte uneltele și sculele, ce ne trebuie, în cāmp și acasă?!

Óre fetele și nevestele nóstre, atât de iscusite în mănuierea acului, a fusului și a suveice, și atât de meștere în a suci mintea bărbaților făcēdu-i să jóce în jurul lor într'un picior, nu li-ar puté aduce acestora și alte căștiguri la casă pe lângă cele obicinuite, învțănd bună-óră dela Sēcuience și Săsóice ca din papură și paie să împletescă pālării și rogojini și să le pună în vēnzare; ori să se îndeletnicescă cu alte lucrări aducētóre de căștig, cum e grădinăritul, albinăritul sau cultura vermilor de mătasă, și să nu razime, ca acum, tot în spinarea bărbaților?!

Ar mai fi ele încă multe alte scāderi de pus în cărca noastră a tuturor, pe cari însă nu le mai înșir, ca pomelnicul păcatelor să nu iese afară din samă lung. Și ca să vė îmbun încâtva inima, întore fóia și trec la partea cea bună; că la dreptul vorbind, poporul nostru are și însușiri alese, cu cari întrece pe multe alte popóre.

Întāiu și ntāiu putem afirma, că Românul e dela natură deștept și fireș. Nu-i arēți bine un lucru, și te-a înțeles; nu-i vorbesci de două-ori, și te-a priceput. De aceea ori-unde 'l vei pune pe Român, fie la muncă grea și 'ntinsă, fie la lucru mai migălos, cu capul ori cu brațele, faci bună trebă cu el.

Probă despre agerimea minței lui sunt păcălăturile, chiiturile de joc și zicāliile, de cari se folosesc la tóte prilejurile binevenite, îmbrăcānd până și glumele mai de rēnd în vesmēntul înflorilat și plin de farmec al poesiei; dór' nu înzadar se zice, că „Romānul e născut poet“.

De vitez, vēnjos și răbduriu încă n'ai ce vină 'i băga. Dovadă despre acésta ne dă bravura, cu care s'au luptat la vreme de grea cumpānă regimentele romānesci în rēsbóie.

Se mișcă el cam anevoie Românul; dar' până nu isprăvesce bine, nu se lasă. Pagubă numai, că de obicei tot cam alții trag folosul după vitejia lui.

Muncitor încă e Românul; că pe nime nu-l vėđi mēnecānd și 'ntunecānd la lucru, ca pe el. Sē învețe numai a împreuna înțelepțesce munca cu cruțarea, și atunci va fi bine de el.

(Va urma.)

resultă însă, că sunt în Germania 226,000 de tuberculoși, a căror boală e mai veche de 15 ani. Deci nu trebuie atribuit sanatoriilor un rol prea însemnat în combaterea și stăvilirea bolii. Nu vreau să mă opun la înființarea de sanatorii, ci numai să atrag atenția asupra adevăratei lor valori, ca să nu se credă că înființarea de sanatorii e cel mai puternic mijloc de combatere a bolii, ci să se știe că mijloacele generale de profilaxie sunt cele mai eficace.

Ce efecte puternice s-au obținut printr-o aplicare pe o scară întinsă a profilaxiei, reese din statisticele asupra morților prin tuberculoză, din Prusia.

Înainte de 1889, morții de tuberculoză erau în proporție de 31,4 la 10.000; în perioada de la 1889 până la 1897 mortalitatea s'a redus la 21,8 la 10.000, ceea-ce înseamnă, că numărul morților de tuberculoză s'a micșorat cu 184.000. Și la New-York s'a scăzut, prin măsurile propuse de Briggs, într'un mod simțitor mortalitatea și profit de ocazie pentru a recomanda tuturor comunelor și autorităților sistemul lui Briggs.

Mai cred că se va ridica eficacitatea sanatoriilor, ajungând să se vindece 50 la sută din interni, dar' nici odată sanatoriile nu vor face de prisos celelalte măsuri.

Pot deci conchide că, ținându-se seamă de bunele rezultate în această direcție, și punându-ne cu toți la lucru pentru a căpăta nouă mijloace de luptă în contra bolii, aplicând toate mijloacele de cari dispunem până acum și ne-cruțând nici un sacrificiu pentru această, vom avea mulțumirea de a vedea lupta noastră încoronată de succes.

„Asociațiunea.”

Convocare.

Adunarea generală a despărțământului Bran al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, se convoca pe Duminecă în 29 Iulie st. v. (11 August) a. c. la 11 ore a. m. în comuna Fundata. La această adunare sunt rugați a participa toți membrii despărțământului, și sprijinitorii cari înțeleg scopul măreț al acestei instituțiuni culturale române. În special se roagă Onorata Președinte, împreună cu Domniile învățători a îndemna poporul să participe la adunarea sa amintită. Bran, în 4 August 1901.

Președintele.

NOUTĂȚI

Ministru șovinist. Astă-ernă se întâmplaseră în teatrul din loc mari demonstrațiuni în cursul reprezentațiunilor magiare ale *Uraniei* din Budapesta. Publicul german cerea, ca explicările să se deie în limba germană, ceea-ce nesatisfăcându-li-se, au zădărnicit în două seri reprezentațiunile. Firesce, zădărniciile cereau proces de agitație, și procuratura supremă din Cluj s'a și grăbit să facă pe voia patrioților; a provocat pe procurorul Cizinsky din Sibiu să ridice acuză contra câtorva tineri și contra unei dame, pe motivul *agitării în contra naționalității* (magiare). Dl Cizinsky a fost însă mai cuminte de cât superiorul său și a refuzat. Pentru acest refuz procuratura supremă din Cluj a dat dlui Cizinsky aspră dojană. În urma recursului cauza a ajuns în ministerul de justiție, și ministrul Plösz — a lădat procederea procuraturii din Cluj și a aprobat dojenirea procurorului din Sibiu.

Eată un procuror dojenit de însuși ministrul de justiție, fiind-că nu se ia orbiș după gogorițele șovinismului!

Noii stipendiști. Consistoriul archidieceșan în ședința de Marti a conferit cele trei stipendii de câte 1000 corone, pentru studii universitare, concurenților: Cornel Popescu, Constantin Flămând și Sebastian Stanca, clerici absoluți.

Tempești. Ziua de Sfânt Ilie a fost împreună aproape pretutindenea cu tempești mari. În Sibiu pe la cinci ore după amiază a fost o tempestată cum în vara aceasta n'am mai avut. Întră tunete asurzitoare, fulgere dese și ploie torențială a trăsnet de mai multe ori; la institutul teresian a aprins o casă, în apropiere de casarma Kempel a lovit stălpul de telefon, în cetate a demolat copaciul unei case din apropierea bisericii luterane, ear' în Turnișor a ucis mai multe vite. În Racovița a căzut jertfă trăsnetului și o femeie. Mari tempești au fost și pe la Blaj, Brașov, Arad, etc.

† **Dr. Ioan Pop**, paroch în Năsăud și vicariu foraneu gr. cat. al Rodnei, după morb îndelungat a răposat Joi (1 August) în Năsăud în etate de 42 ani. Înmoștarea i-s'a făcut eri (4 August) în cimitirul gr. cat. din Năsăud.

Răposatul a fost president al fondurilor centrale din fostul district al Năsăudului, president al consiliului de administrație a fondurilor școlare gr. cat. din Năsăud, president al reuniunii învățătoresci „Mariana” și director al despărțământului Năsăud al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, — îndeplinind toate aceste posturi onorifice, cu mult zel și iubire de neam.

Fie-i țerina ușoră!

Stipendiile dieceșei aradane. Consistoriul din Arad a publicat concurs la un stipendiu de 800 corone din fundațiunea „Balla” pentru studii universitare; mai multe stipendii de la 100—800 corone din fundațiunea „Teodor Papp” pentru elevi de la orice categorie de școle; un stipendiu de 250 corone din fundațiunea „Gavril Faur” pentru elevi de la școle medii și superioare, și un stipendiu de 400 corone, eventual două, din fundațiunea „Elena Ghiba-Birta”. Termin 21 August st. n.

Posturi la comitat. De la vicecomitetul comitatului Caraș-Severin este scris concurs la un post de *expeditor* (dotatie 1600 corone salariu și 300 corone relut de cuartir), un post de *cancelist* (salariu 1200 corone), și un post de *practicant la administrația publică* (salariu 1000 corone și 120 corone relut de cuartir), — toate trei la oficiul comitatens în Lugoj. Termin de concurs 20 August st. n. Petițiunile, adresate comitelui suprem Pogány Károly, să se trimită la protonotariul Aurel Issekutz în Lugoj.

Petrecere de vară, împreună cu cântări, declamări și teatru, se va aranja Duminecă, 11 August n. în *Lastlul-român*, cu ocaziunea sfințirii bisericii renovate de acolo. Prețul de intrare 1 coronă de persoană și 2 cor. 50 bani de familie.

Procesul lui Sarafov, pentru a cărui pertractare e convocată de-a curtea cu jurați, se va termina probabil în 23 August. Membrii juriului sunt: Gele Manolow, Vasile G. Popov, Gautoch Gewrilow, Zascho Manolow, Andrea Girginow, G. Orezchakoff, Chr. Mihailow, Basil Kantelew, Dimittchew, Iw. Siljanowoky, Iw. Madarow, I. Hiew, A. Dimitroff, S. Beneff, I. Ivanow și Tritshko Peschew.

Din sinul acestei comisii vor fi trași la sorți 4 membri ordinari și membrii suplimentari.

Statuă lui Krüger. În *Dresda* în așa numita „Buren-Haus” stimătorii presidentului Krüger i-au așezat o statuă, care reprezintă pe Krüger cu jobenul pe cap și în mâini ținând biblia. Pe pedestalul statuei sunt două reliefe: *Botha* și *De Wett*, și inscripția „Alles Zai Recht Kom” (Toate drepturile se validiteză). Mai e și inscripția: Trăească Transvaalul și libertatea.

Higiena sau Cartea sănătății, manual pentru școlile populare, de Dr. Stelian Erdély, medic în Orăștie. (Blaj, tipariul tipografiei seminarului archidieceșan).

Despărțământul Blaj al „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” votase un premiu de 50 corone pentru un manual de Higienă, care să se introducă în școlile populare. Premiul acesta a fost apoi conferit manuscrisului prezentat de Dr. Erdély sub titlul de mai sus.

Cărtica aceasta, de mare folos pentru orice-cine, se vinde pentru prețul bagatel de 30 fileri (15 cruceri) și astfel și celor mai puțin avuți le este dată posibilitatea de a și-o procura.

Profetiriile lui Falb despre luna August: în prima jumătate va fi secetă, numai prin 10—15 vor urma ploii și tempești. La început va fi mare năduf, mai târziu însă temperatura va scădea la gradul corespunzător anotimpului. În a doua jumătate ploile vor fi mai abundante, ear' temperatura la început va scădea, în urmă însă se va ridica earăși.

Concert în Mercurea. Primim invitație la concertul ce-l va aranja inteligența română din Mercurea și jur cu concursul unui grup de teologi din Sibiu din incidentul adunării despărțământului „Asociațiunii” Duminecă, în 11 August n. a. c., în sala cea mare a hotelului „3 Arabi” din Mercurea. Venitul curat e destinat pentru scopuri filantropice. Începutul la 8 ore seara. Prețul de intrare: de persoană 1 coronă 20 bani; de familie (3 persoane) 3 corone. Bilete de intrare se capătă seara la casă. Suprasolvirile maritimose se primesc cu mulțumită și se vor cuita publice.

„Ceres”, societate comercială pe acții, e convocată la *adunarea generală* (prima adunare) pe ziua de 11 August st. n. la 3 ore p. m. în *Satul-nou* (Réva-Ujfalu).

Petrecere în Reghin. Tinerimea română din Reghin și jur invită la petrecerea de vară ce o va aranja Sămbătă la 10 August st. nou a. c. în pavilionul de vară din promenada orașului. Venitul curat e destinat spre scop filantropic. Începutul la 8 ore seara. Prețul intrării: de persoană 2 C., de familie până la 3 membri 4 C. Suprasolviri se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale ziaristică.

Stiri mărunte. În fabrica de cânepă din *Komád* (comitatul Bihor) grasséază în mare grad *lungărea* (tifusul); de acolo s'a întins și în comună. — În *Budapesta* au murit de năduf trei oameni și s'au bolnăvit grav trei, cari au fost așezați în spital. În *Cincibiserici* a murit de năduf comerciantul Taussig. — Din Amiens se raportează că romancierul *Jules Verne* a orbit. — Ministrul de honveți *Féjerváry* a dispus, că până vor dura căldurile caniculare, soldații să fie scoși la exerciții noptea. — *Gr. Mihăescu*, inspectorul regiei statului, s'a sinucis Vineri în București. Motivul sinuciderii a fost starea materială sdruncinată.

Dela școla de fete din Sibiu.

Condițiuni de primire în școla civilă de fete a Asociațiunii din Sibiu și în internatul aceleia.

În clasa I. a școlei civile de fete se primesc eleve:

a) cari dovedesc prin atestat de botez, că au împlinit cel puțin vârsta de 9 ani;

b) cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes IV. clase elementare (populare sau primare), ori apoi dovedesc pe baza unui examen de primire, că sunt bine orientate în materialul de învățămînt prescris pentru clasa a IV-a elementară.

În celelalte clase ale școlei civile de fete se primesc eleve cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes vre-o clasă premergătoare dela altă școală de categoria școlei civile.

În lipsa unui astfel de atestat, sau pe lângă atestat de pe clasa V și VI dela școală elementară-poporală, primirea în orice clasă a școlei civile, ce corespunde vârstei elevei, se poate face numai pe baza unui examen de primire, depus cu succes înaintea corpului profesoral al școlei, în sensul ordinațiunii ministrului regesc-ungar de culte și instrucție publică, dto. 11 August 1887, Nr. 29000. Examenul de primire este scutit de taxă.

Elevele cari se înmatriculează pentru prima-dată la școla noastră, au să producă atestat școlar, atestat de botez și certificat de revaccinare.

În cursul complementar (supletoriu), împreună cu școla civilă de fete a Asociațiunii, în sensul §-lui 6 din statutul de organizare al școlei, se primesc eleve cari au absolvat cele patru clase ale școlei civile. Se pot însă primi și eleve cari au absolvat cu calculi buni numai două clase civile, dacă au trecut de 15 ani și sunt impedeate a absolva toate cele patru clase civile.

Inscrierile pentru anul școlar 1901/1902 se pot face din 1—6 Septembrie 1901 stilul nou.

Examenul de emendare se țin în 2 Septembrie 1901 st. n. la 8 ore a. m., cu elevele cari s'au însinuat la direcțiune în termenul prescris.

În 4 Septembrie 1901 st. n. la 8 ore a. m. se vor ține examenul de primire, ear' în 5 Septembrie se vor începe prelegerile regulate.

Didactrul e 4 cor. pe lună, și pentru elevele ce se inseriu prima-dată la această școală o taxă de înmatriculare de 4 cor., solvită odată pentru totdeauna. Același didactru e și pentru elevele din cursul complementar.

Elevele cari voiesc să fie în internat, fie eleve ale școlei civile, sau ale școlei elementare a reuniunii femeilor române, au să fie însinuate de timpuriu la direcțiunea școlei, înainte de începutul anului școlar, pentru-ca să se poată face dispozițiunile necesare.

Taxa internatului e 400 cor. pe an, plătiți înainte în două sau cel mult în patru rate. Spesele pentru cărțile trebuincioase, pentru materialul de scris, de desene și lucru de mână, nu sunt cuprinse în taxa amintită. Acestea se poartă separat de părinți, precum și cheltuielile pentru îmbrăcăminte și încăl-

țăminte, pentru instrucțiune în forte-piano și în limba franceză.

Taxele pentru instrucțiune în forte-piano sunt de două categorii:

a) dacă o elevă voiesc să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 18 cor.*) pe lună; dacă 2 eleve împreună iau instrucțiune în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână cu 9 cor. de elevă; sau

b) dacă o elevă voiesc să iee orele singură, se compută la 2 ore pe săptămână taxa de 12 cor.*) pe lună; dacă se întru-nesc 2 eleve în aceeași oră, taxa se compută la 2 ore pe săptămână cu 6 cor.*) pe lună de elevă.

Instrucțiunea din limba franceză, câte 2 ore pe săptămână se compută pe lună cu 2 cor. de elevă.

Tote taxele se plătesc direcțiunii școlare.

Edificiul internatului este situat în mijlocul unei grădini frumoase în nemijlocită apropiere de parcul orașului si e provădut cu apaduct, baie proprie, lumină electrică, etc. Încât ofere cele mai bune condiții igienice.

Elevele din internat, afară de școală, au în fie-care zi anumite ore de conversațiune în limba franceză, magiară și germană după trebuință. Pe lângă aceea ele se prepară și învață lecțiunile sub conducerea și cu ajutorul directoarei, al profesorelor și guvernantelor.

Elevele cari voiesc să fie primite în internat, mai au să aducă cu sine: o saltea, un covor la pat, 2 perini, 4 fețe de perini, o plapomă sau țol de coperit, 4 ciarșături (lințoluri, lepedee), 6 ștergare, 6 servete, apoi perie de dinți, săpun și 2 pepteni, cari toate rămân proprietatea elevei. Afară de acestea schimbările de trup sau albiturile, câte 1/2 duzină de fiecare, ciorapi și batiste (marămi) câte 1 duzină, 1 parapleu (cort) și încălțăminte trebuincioasă. Cât pentru toalete nouă, părinții și tutori sunt sfătuiți a nu face de acestea pentru copilele lor, căci pentru uniformitatea îmbrăcăminteii elevelor interne, acele toalete se fac aici cu prețuri moderate, prin îngrijirea direcțiunii internatului. Strins de uniformă se țin: o haină, 2 șurțe în forma unei haine, o pălărie de vară și una de iarnă, cari necondiționat au să se facă aici și cari preste tot vor costa cam 30—40 cor.

Dela direcțiunea școlei se poate primi prin postă; „Statutul de organizare” și „Regulamentul intern” al școlei, „Regulamentul pentru cursul complementar”, „Planul de învățământ” și „Regulamentul ministerial pentru examenul publice, private, supletorii și de emendare”, à 10 cr exemplar. Dela direcțiune se poate primi pentru 2 cor. și „Monografia” școlei, în care pe lângă istoricul institutului, se află descris edificiul școlei și al internatului în toate amănuntele.

Sibiu, în 1 August 1901.

Direcțiunea școlei.

*) Din care sumă 2 cor. se contéază pe lună institutului, pentru susținerea fortepianelor în stare bună.

Cărți și reviste.

A apărut:

Programa gimnasiului superior gr.-cat. și a școlilor elementare din *Beinși* pe anul școlar 1900—1901, publicată de directorul Ioan Butean. Cuprinde: cuvântul rostit de directorul Butean la festivitatea jubilară arangiată în onora profesorului George M. Marinescu din prilejul împlinirii a 40 ani de profesură; „Sistema” (sistemul) divizibilității numerilor, de I. Butean; Iubileul unirei, de Radu Cupariu, și date școlare (tote acestea și unguresce). Corpul didactic a fost compus din 13 profesori definitivi, 1 provisor, 1 suplent, 1 catichet al institutului, 4 catecheți confesionali și 1 instructor de cântările bisericesti. Elevi au fost 412 (cu 20 mai mulți de cât în anul precedent), întră cari 152 gr. orientali; au fost clasificați: cu *eminență* 15, cu *bun* 70, cu *suficient* 222, nesuficient din câte un studiu 51, din două studii 14, din mai multe studii 20. La esamenul de maturitate au fost admiși 42 abiturienți, dintră cari unul s'a retras de la esamenul verbal, ear' 4 au fost relegați pe un an, rămânând la examenul verbal 37. Dintră acestia au fost clasificați: cu *eminență* 2, cu *bun* 4, simplu maturi 21, relegați pe 3 luni 4, pe un an 3. (Tabela acestor date e intitulată: „Rezultatul elevilor verbali în 1900/1”).

Nr. 435/901

[157] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele mai jos numite, protopresbiteratul Iliei, se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Glodghilești*, cu salariu anual de 600 cor., din repartitie în popor 302 cor., în naturale 49 măsuri de cucuruz în prețiu de 98 cor. folosirea pământului școlii numit „Cătăna 76 cor. și ajutoriu dela stat 124 cor., cuartir în edificiul școlii, 2 stângini de lemne pentru foc și grădina de legumi.

2. *Gothatea*, cu salariu anual de 600 cor., și adevă: a) în bani gata dela comuna politică 70 cor.; b) lemne de foc 2 stângini cubici în preț de 48 cor.; c) folosința pământurilor școlii cu un venit anual de 482 cor., cuartir și grădina.

3. *Iliu*, cu salariu anual de 600 cor. din repartitie în popor 540 cor., eventuale venit cantonale ca honorar circa 60 cor., cuartir în edificiul școlii și grădina.

4. *Tărnăvița*, cu salariu anual de 600 cor., prin repartitie în popor 400 cor., ajutoriu dela stat 200 cor., lemne de încălțit, cuartir în edificiul școlii și grădina.

5. *Uleș*, cu salariu anual de 600 cor., din repartitie 480 cor. și folosirea unui pământ arătoriu și fâneață prețuit în 120 cor.

6. *Zam*, cu salariu de 600 cor., în bani repartiați în popor, 32 metri de lemne din cari se se încălțescă și școlă, cuartir în edificiul școlii și grădina de legumi.

Dela reflectanții la aceste posturi se cere ca să se prezinte înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sâmbătoare la biserică unde au concurat spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic și pentru luarea de informațiuni despre modul de plătire a salariului, de obligați fiind ca învățători să cânte în strună și să instrueze pe școlari în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Iliu, la 19 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei, în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter

Nr. 426/1901

[156] 1—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci din comunele numite mai jos, protopresbiteratul Iliei, se descrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bacea* cu filia *Cuieș*, salariu anual 600 cor. din repartitie în popor, cuartir în edificiul școlii și grădina de legumi.

2. *Băresci* cu filia *Dumesci*, salariu anual 600 cor. din repartitie în popor, cuartir în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. *Booz*, cu salariu anual de 600 cor., și adevă: în bani repartiați în popor 440 cor., ca ajutor dela stat 160 cor., cuartir în edificiul școlii, folosirea grădinei școlare și lemne de încălțit.

4. *Brădăleț*, cu salariu anual de 600 cor. în bani, venitul jumătate din grădina de pomărit, cuartir în edificiul școlii, grădina de legumi și 16 metri lemne, din cari se se încălțescă și școlă. Reflectanții la acest post, cari vor pute înființa cor., vor pute conta la o remunerațiune separată de 100 cor. din partea parohului actual.

5. *Burjuc*, cu salariu anual de 600 cor.: prin repartitie în popor 260 cor., ajutoriu dela stat 34 cor., folosința porțiunei de pământ 306 cor., lemne, cuartir și grădina de legumi.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi, sunt poftiți a se prezenta înainte de alegere în vre-o Duminecă ori sâmbătoare la biserică, unde a concurat, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei ce vor fi aleși sunt datori a cânta în strună și a instrui pe școlari în cântări.

Concurenții au a-și așterne suplicile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral până la termenul susindicat.

Iliu, la 15 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Iliei în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Avram P. Păcurariu
protopresbiter.

Nr. 316

[155] 1—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Turzii se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Agârbiciu*, un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor., cuartir în edificiul școlii, grădina, lemne de foc și cuincuenalul legal.

2. *Banabic*, un post de învățătoriu cu salariu de 400 cor., din repartitie, și venitele cantoresci 200 cor., cuartir și grădina dela școlă.

3. *Hidiș*, un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor. din repartitie solviți în rate semestrale, relut de cuartir 12 cor., pentru lemne de foc 6 cor. și pentru grădina 4 cor.

4. *Sân-Mihailu*, un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor. solviți parte din repartitie, parte din cantorat.

5. *Botez*, un post de învățătoriu cu salariu de 600 cor., care constă din venit după pământ și cantorat.

Doritorii de a ocupa vre-unul din acestea posturi au a-și înainta cererile lor concursuale instruite conform normelor în vigoare, subscrise oficiu protopresbiteral în termenul de sus. Tot odată sunt poftiți a se prezenta în vre-o Duminecă ori sâmbătoare în comunele respective spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Cojocna, 17 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral român gr. or. al Turzii în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Teodor Ceortea
adm. prot.

Nr. 684/1901.

[146] 2—3

Concurs

Pentru posturile învățătoresci vacante, mai jos notate din tractul Branului, se descrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“ și adevă:

1. *Codlea*, al 3-lea post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și cortel în natură.

2. *Cristian*, al 2-lea post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și cortel în natură.

3. *Holbav*, al 2-lea post cu salariu de 600 cor. și cortel.

4. *Șimon*, un post învățătoresc cu salariu de 600 cor. și cortel.

5. *Moeciul-superior*, cu salariu de 600 cor. și cortel.

6. *Șirnea*, cu salariu de 600 cor. și cortel.

7. *Poiana-Merului*, al 3-lea post cu salariu de 600 cor. și cortel.

8. *Rășnov*, 4 posturi învățătoresci cu câte 600 cor. salariu, relut de cortel 80 cor. în bani gata și 3 stângini lemne în natură; precum și 12 cor. pentru 1/4 juger pământ.

Învățătorii din Rășnov în număr de 5 cu totul vor avea după hotărârea comitetului unul a instrui cântările în toate clasele, unul gimnastica, unul pomăritul, ear' doi școlă de repetițiune fără a pretinde altă remunerațiune.

Doritorii de a concura la vre-unul din aceste posturi, au a-și trimite rugărilor lor instruite conform legii în termenul indicat subscrise oficiu.

Se recomandă concurenților a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică poporului spre a-și arăta dexteritatea în cântări, fiind cele mai multe posturi împreunate cu cantoratele.

În conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Branului.

Zernești, 27 Iunie 1901.

Traian Mețian
protopresbiter.

Nr. 741/901.

[150] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de învățătoriu la școlă noastră confesională gr. or. română din *Alfina* și *Șulumberg* aparținătoare tractului protopresbiteral gr. or. al Agnitei se descrie concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

1. *Alfina*, 2 posturi pentru clasa I și clasa II ambele cu câte 600 cor. cuartir natural și lemne de foc.

2. *Șulumberg*, 1 post cu 600 cor. cuartir și lemne de foc.

Doritorii de a ocupa aceste posturi sunt îndatorați a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în fața locului spre a-și arăta dexteritatea în cântările bisericesti având a conduce și o strună și a instrua atât pe elevii obligați de școlă cât și pe adulți în cântări, religioase și economice, ear' cererile de concurs se și le așternă în termenul prescris instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiteral al Agnitei în Nochrichiu.

Nochrichiu, (Ujegyház) în 12 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral în conțelegere cu comitetele parohiale concernente.

Nicolau Moldovan
adm. prot.

Nr. 373.

[147] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de clasa a treia *Totoiu*, se descrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt cele fasonate la cōla B. pentru completarea venitelor preoțesci dela stat.

Informațiuni se pot primi dela comitetul parohial și dela subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și așterne suplicile instruite conform legilor subscrise oficiu protopresbiteral în termenul indicat și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică spre a cânta respective a celebra și cuvânta.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Albei-Iulie în conțelegere cu comitetul parohial.

Alba-Iulia, 13 Iuliu, 1901.

Florian Rusan
adm. protopresb.

Nr. 541

[144] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Dobra, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Bătrâna*. 2. *Roșcani*. 3. *Lăpușul inferior-Ohaba*. 4. *Teiu* fie-care împreună cu un salariu anual de câte 600 cor., cuartir natural și lemne de foc.

Cei cari doresc a ocupa vre-unul din aceste posturi au să se prezenteze în o Duminecă sau sâmbătoare în comunele respective spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, fiind-că aleșii sau instituții sunt datori a cânta Dumineca și sâmbătorela atât în strună cât și cu copii la liturgie.

Concurenții au a-și înainta rugărilor instruite conform normelor în vigoare în termenul indicat, subsemnatului oficiu protopresbiteral al Dobrei.

Dobra, 12 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or.

Iosif Morariu
protopresb.

Nr. 206

[141] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea vacantei parohiei gr. or. din *Corunca*, tractul protopresbiteral al Murș-Oșorheiului, se descrie prin această concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post de paroh sunt cele fasonate în cōla B. pentru întregirea dotațiunei dela stat.

Informațiuni detaiate despre această parohie se pot lua dela comitetul parohial în fața locului și dela subsemnatul protopresbiter.

Competenții și vor trimite cererile lor concursuale, instruite în regulă la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Murș-Oșorheiului, 5 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al Murș-Oșorheiului în conțelegere cu comitetul parohial din Corunca.

Nicolau Maneguiș
protopresbiter

Nr. 395/901

[154] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci la școlile din comunele mai jos însemnate în protopresbiteratul Mercurei se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare.

1. *Cărpiniș*. Salariu anual 700 cor., pentru anul prim, ear' pentru cei următori 800 cor., din lada bisericei, cuartir liber și 2 stângini lemne de foc.

2. *Reciu*. Salariu anual 600 cor., cuartir în edificiul școlii, grădina de legumi și lemne de foc.

3. *Gusu*. Salariu anual 600 cor., solvite în 4 rate egale din repartitie asupra poporului.

4. *Ludoș*. Postul al 3-lea de învățător. Salariu 600 cor.

Reflectanții la aceste posturi au a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în respectivele comune, spre a-și arăta dexteritatea în cântări și tipic, pentru-că cei aleși sunt datori a cânta Dumineca și în sâmbători atât la strună cât și cu elevii la liturgie.

Mai departe sunt datori a ține prelegeri în școlă de repetițiune și a cultiva cu elevii grădina școlii.

Cererile concursuale sunt a se așterne instruite conform normelor în vigoare în termenul deschis Oficiului protopresbiteral al tractului Mercurea în Seliște.

Seliște, în 9 Iulie 1901.

Oficiul protopresbiteral al tractului Mercurea în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

I. Droc
protop.

Nr. 474/901

[148] 2—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant al III-lea dela școlă confesională gr. or. din *Satulung* „Adormirea Maicei Domnului“ protopresbiteratul Brașovului, se descrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

Emolumentele sunt:

1. Salariu anual 600 cor. solvit din cassa bisericei în rate lunare anticipate.

2. Bani de cuartir 50 cor.

3. Pentru 1/4 juger pământ 10 cor.

Concurenții cari vor dovedi că cunosc musica vocală vor fi preferiți.

Petițiunile instruite conform legilor în vigoare au a se așterne Prea On. Oficiu protopresbiteral gr. or. al Brașovului în termenul deschis și tot odată să avizeze și pe oficiul parohial despre espedarea petițiunilor de concurs.

Satulung, biserica „Sf. Adormiri“ 2 Iulie 1901.

Comitetul parohial în conțelegere cu subscrise.

Ioan Petric
protopresbiter.

Nr. 369.

[149] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor învățătoresci în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Sighișorei, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Telegraful Român“.

1. *Saschiz*, cu salariu anual de 600 cor. și anume: 500 cor. din repartitie dela popor, din cassa alodială 100 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

2. *Criș*, cu salariu anual de 600 cor. prin repartitie dela popor, cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

3. *Jacul-român*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: dela popor prin repartitie 120 cor., dela stat 480 cor. cuartir și lemnele necesare de foc.

4. *Criș*, cu salariu anual de 600 cor., și anume: dela popor prin repartitie 166 cor., dela stat 434 cor., cuartir gratuit, lemne de foc și grădina.

Din filia *Clășterf* o remunerație de 50 cor. pentru instrucțiunea copiilor de acolo Mercurea și Sâmbăta după amezi.

Concurenții au să-și așternă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiteral în termenul indicat cu îndatorirea a ține strună în Dumineci și sâmbători, a conduce cântările liturgice și a se prezenta în vre-o Duminecă sau sâmbătoare în biserică spre a și arăta dexteritatea în cele rituali.

Sighișora, 13 Iuliu, 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Sighișorei, în conțelegere cu comitetele parohiale respective.

Dimitrie Moldovan
protopop.

Nr. 221/901

[151] 2—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante învățătoresci din mai jos numitele comune, aparținătoare tractului protopresbiteral al Treiscaunelor, se publică concurs cu termen până la 15 August a. c.

1. *Chezd-Mărtănuș*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul școlii și 2 stângini de lemne.

2. *Dobârtu*, cu salariu de 600 cor. și cuartir liber în edificiul școlii.

3. *Marcoș*, cu salariu de 600 cor. și cuartir liber.

4. *Vama Buzău*, cu salariu de 600 cor. cuartir liber în edificiul școlii și lemnele trebuincioase.

Doritorii a reflecta la vre-unul din aceste posturi, toate împreunate cu cantoratul, vor avea a-și așterne în termenul indicat cererile lor, instruite conform legilor în vigoare la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Brețcu, 15 Iuliu 1901.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Treiscaunelor.

Dimitrie Coltofean
protopop.

La **Librăria arhidieceșană** se află spre vânzare următoarele icōne:

Ingroparea Domnului (Aer)

Mărima 56/68 cm.: simple 21 cor., fine 27.40 cor., tōrte fine 39.20 cor.

Mărima 63/79 cm.: simple 27.40 cor., fine 39.20 cor., tōrte fine 48.40 cor.

Mărima 74/100 cm.: simple 39.20 cor., fine 48.40 cor., tōrte fine 70 cor.

Mărima 82/120 cm.: simple 48.40 cor., fine 70 cor., tōrte fine 98 cor.

Mărima 110/140 cm.: simple 67.20 cor., fine 89.60 cor., tōrte fine 117.60 cor.